

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankarstvo za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 28. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.958.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 26. marca 1929.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 37.

Teden domače industrije.

(K članku »Začetništvo«.)

Kdor je v zadnjem času zasledoval smotreno organizirano propagando, ki so jo priredili avstrijski gospodarstveni krogi pod egido »Avstrijski teden«, je gotovo uvidel, kolike važnosti bi bila slična propaganda tudi pri nas. Za izboljšanje naše trgovinske bilance bi bilo istotako potrebno za-interesirati najširšo javnost, da bi svoje potrebščine kupovala doma. S tem bi se postopoma doseglo ravno-vesje v trgovinski bilanci, ker bi se na eni strani zmanjšal uvoz inozemskega blaga, na drugi strani pa bi se vsled večjega razmaha industrije povečal izvoz domačih izdelkov.

Gospodarsko visoko stoječe države, kot Anglija, Francija in v prav posebni meri Italija, so si že davno osvojile princip: naprvo porabiti to, kar imamo doma, potem bomo segli šele po drugem blagu.

Naša trgovina, obrt in industrija so se pričele svobodno razvijati šele v zadnjem desetletju. Morale so premagati največje težave, od katerih gotovo ni bila najmanjša boj z inozemsko konkurenco. V tem boju pa žalibog naši ljudje niso nudili gospodarskim krogom dovolj podpore. Kljub znatni zaščitni carini še vedno poplavlja naša tržišča inozemski izdelki. Škoda, ki jo s tem delamo našemu lastnemu gospodarskemu telesu, gre v težke milijone. Zato je pač zadnji čas, da se tudi naša širša javnost začne navajati in poučevati v smotrnejšem gospodarstvu.

S povpraševanjem po domačih iz-

delkih bi se začela za industrijo in obrt nova konjunktura, tovarne bi povečale svojo kapaciteto in naravno je, da bi ponehala brezposelnost, ki tako občutno obremenjuje tako posameznika, kot družbo. Davčna moč industrije, obrti in trgovine bi se brezdvomno povečala. Vsled vsega tega je v največjem interesu države, da to gibanje podpira.

Zato je treba čimprej oživitviti misel o ustanovitvi posebnega odbora za propagando domače industrije. Inicijativo naj bi vzel v roke mogoče Ljubljanski velesejem, ki bi v sporazumu z gospodarskimi korporacijami in organizacijami pritegnil k sodelovanju vse merodajne faktorje. Izdelal naj bi se načrt za propagandni teden, pri katerem na bi sodelovalo vse naše časopisje s priobčevanjem člankov, slik, statistik itd., ki naj bi jih časopisju preskrbel ta odbor. S predavanji po naših večjih trgovskih centrih, potom radia, razstav, plakatov itd. naj bi se vzbudilo zanimanje za domače izdelke v najširših slojih.

Gotovo bi bilo velike važnosti, da se ta propaganda razširi po vsej državi, ker posebno južne pokrajine importirajo velikanske množine tuje robe, ki bi jo lahko dobile doma.

Sedaj pred pričetkom pomladne sezone je za to najugodnejša prilika. Zato je treba pričeti takoj, ker je čas dragocen in je škoda vsakega dneva.

* * *

Sezonski prevoz drv.

Zadnje dni so prinesli dnevni časopisi vesti, da je izdala Generalna direkcija državnih železnic odredbo, da se morajo prevozi drv za kurjavo izvršiti po možnosti do konca avgusta. Za transporte, ki se bodo prevažali v dobi od 1. septembra do 31. marca, se bo zaračunavala znatno višja vozarinska tarifa. Ta enostranski ukrep utegne imeti, ako bi ostal v veljavi, za naše lesno gospodarstvo, ki je v Sloveniji najvažnejše, ker je nad 40% površine zborničnega področja pokrito z gozdovi, težke in usodne posledice. Izrazil bi veliko podražitev drv za kurjavo v zimski dobi, ki bi močno prizadela vse konzumente.

Zato je g. dr. E. Rekar v zadnji plenarni seji predlagal, da zbornica sklene, da se intervenira pri prometnem ministrstvu, da se ta odlok razveljavi.

Ta predlog je utemeljeval s sledečimi razlogi:

1. Že sedaj v spomladanski sezoni je pomanjkanje železniških vagonov za prevoz drv izredno veliko in se za celokupne potrebe lesne industrije in trgovine v zborničnem področju dostavlja dnevno namesto povprečno 150 vagonov le kakih 20 do 30 vagonov. Železnica radi defektnih voz, katerih število dosega v ljubljanski direkciji nad 2000, ne krije niti šestine potrebe za prevoz lesa in drv. Radi tega bo krivda železniške uprave same, ako se prevoz blaga ne more izvršiti pravočasno;

2. Vsled izredno hude zime so vse zaloge lesa razprodane in na trgu je danes skoro samo svež les, kateri bo komaj sredi poletja osušen in zrel za promet. Vsled tega se redno vrši

prevoz drv šele počenši od meseca julija.

3. Slovenija je v znatnem obsegu navezana tudi na izvoz drv. Inozemskih odjemalcev ne moremo prisiliti, da bi prevzeli blago ali sklenili kupčije za bodočo zimo že v spomladanskih mesecih, ker bi izgubili na obrestih velike vsote. Če pa se poviša tarifa v jesenskih mesecih, bo naš izvoz izgubil vsako možnost konkurenca v inozemstvu, ki bo pokrilo svoje potrebe iz drugih eksportnih držav.

4. Neutemeljeno je, da bi se radi jesenske izvozne kampanje enostransko povišale tarife za prevoz drv in tak izjemni ukrep ni niti v skladu s pogoji racionalnega gospodarstva, niti smotrene železniške tarifarne politike in ga je treba vsled tega razveljaviti.

»TRGOVSKA SAMOPOMOČ« V MARIBORU.

»Trgovska samopomoč« v Mariboru je zopet izplačala posmrtnino v znesku 10.350 Din za umrlega svojega člana g. Gustav Seusek-a. Trgovci mariborske oblasti! Uvidite lahko, kako vrši naša dobrodelna inštitucija svojo dolžnost, zato Vas vabimo, da pristopate v obilnem številu kot člani in vplivate tudi na svoje nameščence, da se prijavijo. Pristopajo lahko tudi žene trgovcev in nameščencev, pristop je pa dovoljen tudi drugim slojem, kakor odvetnikom, zdravnikom itd. Zato je Vaša dolžnost, da tudi med njimi agitirate za pristop. Čimveč bo članov, tem višja bo posmrtnina, ker se izplača za vsakega člana po 25 Din. Pripomniti pa je, da je pristop mogoč samo do 50. leta starosti.

NAŠE GOSPODARSTVO V NEMŠKI LUCI.

Vseučiliški profesor g. dr. Walter Hoffmann iz Freiburga, ki je v naših gospodarskih krogih znan kot iskren prijatelj našega naroda in vnet propagator za okrepitev gospodarskih stikov med našo državo in Nemčijo, je izdal te dni o našem gospodarstvu objektivno pisano študijo, ki naj nemškimi gospodarskim krogom nudi v velikih obsevih pregledno sliko o naši gospodarski moči in naših gospodarskih potrebah. Za nas ni v svoji brošuri povedal nič novega, nemškimi gospodarjem pa bodo njegova izvajanja lep pripomoček za orijentacijo. Za našo državo in za naše gospodarstvo simpatično pisana brošura bo brezdvomno izdatno podkrepila med Nemci zanimanje za našo državo. G. profesorju Hoffmannu, ki v zadnjem času s svojimi predavanji vzbuja po celi Nemčiji interes za našo državo in snuje jugoslovansko-nemško gospodarsko društvo, želimo v njegovih prizadevanjih največ uspehov.

KAJ SE SME PRI ODMERI DRUŽBENEGA DAVKA ZA LETO 1929 ODBITI KOT POSEBNA PRIDOBIVINA, PLAČANA V LETU 1928?

Na to vprašanje je generalna direkcija davkov odločila, da se pri odmeri družbenega davka za l. 1929. na podlagi bilance za leto 1928. smatrajo povojni pribitki in davki, ki so se pobirali v letu 1928. na podstavi posebne pridobnine, ravno tako za odbitne postavke, kakor so se smatrali pri odmeri posebne pridobnine za l. 1928.

DVEMILIJARNA ŽELEZNIŠKA NABAVKA.

Vlada je razpisala večjo nabavko materiala za železnice in državno paroplovbo. Plačilo za dobavljeno blago se bo izvršilo v bonih, ki se bodo obrestovali po 7 odstotkov in amortizirali v 10 letih. Celotna nabavka bo znašala 2 milijardi. Že dosedaj se je prijavilo okrog 70 tvrdk iz vseh delov Evrope. V prometnem ministrstvu je bila zato sestavljena posebna komisija, ki ima nalogo, da prouči prispele ponudbe in poroča o njih vladi.

NIZKA RENTABILNOST NABAVNIH IN PRODAJNIH ZADRUG V L. 1927.

Zadružna zveza v Ljubljani je izdala te dni statistični pregled poslovanja svojih članic v letu 1927. V tem pregledu nas zanimajo predvsem nabavne in prodajne zadruge, ki opravljajo trgovske posle in so torej po svojem ustroju prave trgovine. V ljubljanski zadružni zvezi je bilo v letu 1927 včlanjenih 67 nabavnih in prodajnih zadrug, poročila pa je svoji zvezi od teh zadrug podalo samo 61, ki imajo 28.172 zadrugnikov: na bivšem Kranjskem 21.748, da bivšem Štajerskem 4257 in na Hrvaškem 2167. Blaga je teh 61 zadrug prodalo za 657 milijonov dinarjev, pri čemur so dosegle Din 743.266 — čistega dobička, to je približno nekaj nad 1%. Ako bi nabavne in prodajne zadruge plačevale davek na poslovni promet in druge neposredne davke, bi plačilo davkov do celia izčrpalo dobiček. Med cenami, katerih se drže nabavne in prodajne zadruge in med cenami, po katerih prodajo trgovci v splošnem, ali sploh ni razlike, ali pa je prav minimalna. Navzlic temu so zadruge dosegle le neznaten dobiček, to pa dokazuje, da tudi dohodki trgovcev niso bili znatni in da se tudi v trgovini kažejo težke posledice gospodarske krize, katere mora trgovina premagovati le z največjim naporom.

Načrt zakona proti nepoštenim tekmam.

(Poročilo konzumenta g. dr. Jos. Pretnarja v plenarni seji Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani dne 21. marca 1929.)

Boj za obstoj in uspeh v gospodarskem poslovanju, osobito pa v trgovini in produkciji ustvarja vedno nove načine konkurence. Čim razvitejša so gospodarske razmere in čim težavnejše je doseči uspeh, tem bolj so konkurenti iznajdljivi in tem manj skrupulozni so v izbiri sredstev, s katerimi skušajo izpodriniti tekmece in privabiti odjemalca.

Temelj napredka v gospodarskem poslovanju je načelo: »Tekmovanje bodi slobodno!« Izvajanje tega načela pa more biti gospodarstvu v prid in pospeševati njegov napredek le, ako je tekmovaljevo pošteno in se vrši v mejah dobrih poslovnih običajev. Zato opazujemo v zakonodajah večine evropskih držav posebne predpise, ki so naperjeni proti kršitvi dobrih običajev v gospodarskem tekmovalju in ki ščitijo poštenje in solidnost v produkciji in trgovanju.

V Franciji ima že Napoleonov državljanski zakonik v § 1382. to-le določilo: »Vsako dejanje (concurrence déloyale) kake osebe, ki povzroča drugemu škodo, obvezuje na odškodnino onega, po čegar krivdi je nastala škoda.«

Tudi Italija in Belgija sta pobijali ne-lojalno konkurenco s podobnimi določili, ki so v zvezi s tradicijo in prakso judikature nudili dokaj uspešno zaščito dobrim običajem in solidnosti v trgovskem poslovanju. V avstrijskem občem državljskem zakoniku srečamo taka določila v §§ 1259 in 1330. Ta pa so se izkazala v praksi za slabo uporabna.

V novejšem času so začele nekatere države urejevati vprašanje o pobijanju nedopustne konkurence sistematično s posebnimi zakoni. K temu so pripomogle jako mnogo mednarodne pariške zvezne konvencije o zaščiti industrijske svojine iz leta 1883, osobito pa dogovor konference v Washingtonu iz leta 1911. Ta določa v revidiranem členu 10/bis, da se pogodbene države obvezujejo nuditi podanikom zveze uspešno zaščito proti ne-lojalni tekmam. Danes imajo med seboj več ali manj podobne specialne zakone za pobijanje ne-lojalne konkurence iz predvojnne dobe Portugalska, Nemčija, Grška, iz vojne in povojne dobe pa Danska, Norveška, Madžarska, Avstrija, Finska, Poljska, Švicarska in Čehoslovaka.

Naša zbornica je že v prvi polovici leta 1925 stavila ministrstvu trgovine in industrije inicijativni predlog, da se tudi v naši državi uredi pobijanje nedopustne tekme s posebnim zakonom. Opozarjala je, da je uspešno pobijanje take tekme nemogoče osobito zato, ker so določbe te vrste raztresene po raznih zakonih, n. pr. v obrtnem in trgovskem zakonu, v občem državljskem in kazenskem zakonu, v zakonu o razprodajah, o živilih, o vinu, o zaščiti industrijske svojine, o trgovskem pomožnem oseboju, o prometu s sirovim maslom ter v naredbi o prepovedi razpečavanja blaga po kuponskem sistemu in ker ti predpisi v sedanji obliki in obsegu omogočajo pojavljanje raznovrstnih oblik nedopustne tekme, ki bi jih bilo treba prepovedati. Tudi druge zbornice so stavile tak predlog. Ministrstvo trgovine in industrije je želji ustreglo. Pred nami je osnutek Zakona o pobijanju nepoštenih tekme, ki ga je izdelal oddelek za zaščito industrijske svojine in ki naj bi se po končni redakciji uzakonil. Zbornica je bila pozvana, da se o njem izjavi.

Elaborat, ki je bil že v podrobnih razpravi v vseh treh zborničnih odsekih in o katerem naj zavzame končno stališče plenar, je v bistvu dober, dasi je neobhodno potreben izpopolnitve. V sistematiskem in vsebinskem pogledu je korigirana čehoslovaškega zakona proti nedopustni tekmi z dne 15. julija 1927, ki velja za najmodernejšega, povzema pa tudi nekatere določbe avstrijskega zakona proti nedopustni tekmi iz leta 1923.

Načrt deli dejanja, odnosno opustitve, ki se protivijo dobrim običajem v poslovnih tekmi in so nedopustne, v dve skupini. V prvo uvršča dejanja te vrste v obče (generalna kalvzula), posebe pa še našteva sledeča: Nepošteno reklamo, lažljivo označevanje izvora blaga, grdičev, zlorabo označbe in vnanje ureditve njegova podjetja, nepravilno objavo dnevnih vesti in novic, podkupovanje, kršitev in izkoriščanje poslovnih tajnosti, nepošteno tekmo, storjeno s strani pomožnega osebja in njega izkoriščanje po drugem tekmeču.

Pravna zaščita proti tem dejanjem obstoja v pravici do civilne tožbe pred okrožnim sodiščem in v primerih, ki so posebe našteji, v pravici do zasebne kazenske tožbe pred okrožnim kot kazenskim sodiščem. Civilna tožba gre na preprečitev nedopustnega dejanja in odstranitev njegovih posledic, eventualno tudi na odškodnino. S kazensko tožbo se more zahtevati kaznovanje, odstranitev kaznivih navedb ter zaplenitev ali uničenje deliktne predmeta, pa tudi odškodnina. Kaznuje se z zapornim od 7 dni do 1 leta ali globo 500 do 50.000 Din ali z obojnim, ako ni dejanje še po kakem drugem zakonu strožje kaznjivo.

V drugo skupino spadajo določila o označbi števila, mere in teže ali izvora blaga, o razprodaji in prodaji s popustom, o prodaji blaga, ki izvira iz stečajne mase, iz ekskluzivne prodaje ali iz razprodaje, o prodaji po kuponskem sistemu in o premijskih kupčijah. Prestopke proti tem predpisom kaznuje politična oblast z denarno globo 50 do 10.000 Din, ki se v primeru neizterljivosti izpremeni v zaporno kazen do 1 meseca. Mogoča je tudi zaplenba deliktne predmetov.

Zastaranje zasebnopravnih zahtevkov nastopi po šestih mesecih od dne, ko je zainteresirani zvedel za dejanje in izvršilca, odnosno ko je škoda nastopila, sicer pa v treh letih. Kazensko tožbo je vložiti enako v šestih mesecih.

Predpisi zakona o nepošteni tekmi se nanašajo na samostojno gospodarsko poslovanje vobče, torej ne samo na posle trgovine, obrta in industrije, temveč tudi kmetijstva in svobodnih poklicev (zdravnikov, inženjerjev itd.).

To bi bila v kratkem glavna vsebina načrta zakona proti nepošteni tekmi, o katerem se nam je izjaviti.

Preiti nam je na pripombe in dopolnitve in izpreminjevalne predloge, ki naj jih stavi zbornica v svoji izjavi o zakonskem načrtu.

Naziv zakona kot »zakon proti nepošteni tekmi« ni točen. Predmet nedovoljene tekme so tudi razna dejanja, ki jih ne moremo smatrati za nepoštena, dasi kršijo dobre poslovne običaje. Zato naj se izraz »nepošten« opusti in nadomesti z izrazom »nelojalen« (»nedoličen«) ali »nedopusten«.

Pravilno je, da se nanaša ta zakon na gospodarsko poslovanje vobče, t. j. poleg trgovskega, obrtnega, industrijskega tudi na kmetijsko in na poslovanje samostojnih poklicev.

Kazuistično naštevanje poedinih primerov nedopustne tekme pomeni v pravnotehničnem pogledu slabo stran zakonskega načrta. Načrt posega v državljansko in kazensko pravo, v civilni in kazenski sodni postopek, v izvršilni red, v zakon o tisku ter v vprašanja, ki bi jih moral urejevati zakon o avtorskem pravu. Take določbe jemljejo zakon preglednost in preciznost, povzročajo pa tudi nepotrebne težkoče judikaturi ter vežejo po nepotrebnem sodnika ondi, kjer bi bilo treba pustiti slobodno pot njegovemu preudarku. Vendar se da opravičiti kazuistično naštevanje dejanj nedopustne tekme s tem, da so se hoteli na ta način izžrpati poedini karakteristični primeri, o katerih je odločila že judikatura v drugih državah, za ostalo pa statuirati dobro stilizirano občo določilo čl. 1., ki ga je uprabljal, kadar ne pridejo v poštev specialne določbe.

Glede določb, ki navajajo kazuistično poedine primere nedopustne tekme (čl. 2. do 17. nač.), bi bilo pripomniti, da bi se dale brez vsake škode izdatno skrajšati. Tudi bi se morale nekatere določbe izločiti, ker ne spadajo v ta zakon.

Člen 2., ki govori o nepošteni tekmi, podaja v prvem odstavku povsem zadoščno in točno definicijo dejanj, ki spadajo v to skupino. Vsak sodnik, osobito pa za razsojo pristojni sodniki okrožnega sodišča, ki imajo poleg juridičnega znanja tudi zadostno izkušnjo in prakso, bodo vedeli, da spadajo pod pojem nepoštena reklame ona dejanja, ki jih primeroma našteva načrt v drugem, tretjem in četrtem odstavku čl. 2. Kaj je javno, bo sodnik vedel in moral vedeti brez komentarja v načrtu, ako pa izraza »razprostiranje« ni smatrati za dovolj jasne, naj se nadomesti z besedami »saopšti večem krogu lica«, kakor se to glasi v četrtem odstavku. Drugi, tretji in četrsti odstavek tega člena bi torej prav lahko odpadli.

Določba tretjega odstavka čl. 3. se ponavlja pri več sledečih členih. Ker služi le v interpretacijo, kaj je smatrati za »navod«, naj bi se mogoče ponavljanje citiranja opustilo in temu primerno izpopolnil 4. odstavek čl. 58, ki definira pojem »navoda«.

Čl. 4. v prvem odstavku dovolj precizno definira, kaj je smatrati za lažljivo označbo blaga. Javnost označbe ni potrebna. Dovolj je sposobnost, da taka označba vzbudi pogrešno mnenje o krajnem izvoru blaga, to tudi v primeru, če bi sicer odgovarjala resnici. S slednjim dostavkom izpolnjeni prvi odstavek 4. člena bi povsem zadostoval, tako da bi lahko odpadli drugi odstavek in členi 5., 6. in 7. Členi 8., 9. in 10. naj bi ostali neizpremenjeni.

(Konec prihodnjik.)

TRGOVINA MED JUGOSLAVIJO IN BOLGARIJO.

Spričo konference v Pirotu in bližajočih se trgovskih pogajanj med Bolgarijo in Jugoslavijo so številke o medsebojni trgovini postale važne. Izvozili smo v Bolgarijo v letih 1925, 1926 in 1927 18.828 ton, 7871 in 7219 ton v vrednosti 23-3, 8-7 in 12-5 milij. dinarjev, dobili smo pa iz Bolgarije 12.528, 3767 in 6188 ton v vrednosti 12-0, 6-3 in 9-8 milj. Din. Kakor vidimo, so naši trgovski stiki z Bolgarijo zelo neznatni in to vsled približno enakih gospodarskih razmer v obeh državah in vsled brezpogodbene medsebojne razmerja. Jugoslavija izvažja v Bolgarijo v prvi vrsti kože, koks, karbid, strojlne ekstrakte, barve in masčobe, papir in karton, cement, lan, emajlno posodo; Bolgarija pa izvažja v Jugoslavijo semena, kosti itd. Ker so se razmere med obema državama omilile, bo gotovo v doglednem času sklenjena tudi trgovska pogodba in bo postala trgovina bolj živahna.

INSOLVENČNI VAL NA POLJSKEM.

Na poljskem denarnem trgu se je položaj v zadnjih tednih zelo poostiril. O tem poostrenju finančne krize pričajo številni bankroti, zlomi in poslovna nadzorstva. V januarju je bilo protestiranih na Poljskem 357 tisoč menic, v decembru 313 tisoč; njih vrednost v decembru je znašala 67.668.000 zlatov, v januarju 76 milijonov 787.000. Vsled dvigajočih se števil protestov so bile banke, industrija in veletrgovina prisiljene, da so poskušale umetno dvigniti svoje blagajniške rezerve potom izvedbe večjih kreditnih omejitev. Te radikalne odredbe so imele zlasti neugodne posledice na zasebnem izvenbančnem denarnem trgu. Dočim je mogel še pred kratkim zasebni diskontni trg v tekstilnem centru Lodžu zadovoljiti 40 odstotkov kreditne potrebe, je padla v februarju in marcu ta obrestna mera na 10 do 15%. Vzrok novega poostrenja kreditnega in denarnega položaja vidijo zlasti v velikem nazadovanju žitnih cen in v ohromelosti industrije vsled trajnega dolgega mraza.

Občni zbor Obrtne banke SHS.

V nedeljo dopoldne se je vršil v Beogradu redni občni zbor delničarjev Obrtne banke SHS. Prisotnih je bilo 508 delničarjev, ki so zastopali 185.631 delnic. Uvodoma je bila Nj. Vel. kralju poslana udanostna brzojavka, nakar je ravnatelj g. Milan Dragić poročal o poslovanju zavoda. Predsednik Milan Stojanović je v svojem govoru poudarjal, da Obrtna banka SHS v preteklem letu ni imela toliko denarnih sredstev, kolikor bi potrebovala, da zadovolji upravičenim zahtevam obrtnikov. Država je s svojimi plačili na delniško glavnico (v katero mora vplačati 40 odstotkov) v zaostanku. Tudi Narodna banka ni odobrila obrtni banki SHS toliko reeskomptnega kredita, kolikor bi ga morala dobiti glede na svojo važno nalogo kakor tudi na višino lastnih sredstev. Banka je bila zaradi tega primorana omejevati višino danih kreditov, da s tem omogoči večjemu številu obrtnikov kredit. Dosedaj je dobilo kredit pri Obrtni banki SHS skoraj 13.000 obrtnikov.

Po govoru g. Stojanovića se je vršila živahna diskusija, v kateri je g. Pavle Karadovanović zahteval, da se Obrtna banka reorganizira tako, da bi se kreditiranje vršilo preko zadrug, g. Milan Stojisiljević, predsednik Saveza zanatskih zadrug, pa je poudarjal potrebo ustanavljanja čim večjega števila obrtnih kreditnih zadrug. Na kritiko, češ, da znaša dividenda le 2 odstotka, je predsednik g. Stojanović odgovoril, da odgovarja 2-odstotna dividenda na nominalni iznos delnic pri sedanjem vplačilu kapitala preko 4-odstotnemu obrestovanju. Razvoj kreditnih zadrug ovira dejstvo, da še nimamo izenačenega zakonodajstva. Nato so se vršile volitve petih članov upravnega odbora in dveh članov nadzorstvenega odbora. V poslovni odbor zagrebške podružnice sta bila izvoljena inž. Amadeo Karmeluti iz Zagreba in Julijo Hrzenjek, brivec iz Crkvenice.

K občenemu zboru se še vrnemo v eni prihodnjih številkih.

GOSPODARSKI POLOŽAJ ITALIJE.

Milansko poročilo pravi, da se more v splošnem ugotoviti zboljšanje v gospodarstvu Italije. Poljedelstvo ne zaznamuje nikakšnega nazadovanja, produkcija olja je boljša kot lanskega. Industrija zadnjih mesecev leta 1928 in prve dobe leta 1929 ne zaznamuje nobene bistvene razlike proti prejšnjim mesecem. Električna industrija kaže nalahben dvig. Industrija svile je na precej stabilni višini, v svilenih predilnicah dela okoli 90% vseh strojev. Tekstilna kupčija dela še zmeraj le z majhnimi dobički. V volneni industriji ima dovoz iz italijanskih kolonij že precejšnjo vlogo; glede izvoza se mora boriti ta industrija s hudo konkurenco in jo le težko zmaguje, domači trg pa nasprotno živahno kupuje. Italijanska industrija klobukov preživlja krizo nadprodukcije; med posameznimi produkcijskimi tvrdkami se vršijo pogajanja v svrhu enotne ureditve trga. V kemični industriji je povpraševanje živahno. Sladkorna industrija se je morala boriti s hudo inozemsko konkurenco; naznanili so, da bo 30. junija t. l. nastopila temeljna sprememba v italijanskih sladkornih cenah. Izvesti hočejo novo kultivacijo sladkorne pese v izmeri 100.000 hektarov, da dosežejo letno količino 3.500.000 met. stotov. Vemo, da so v Italiji v zadnjih dveh letih kulturo sladkorne pese močno opustili, da se je pa ta gospodarska politika izkazala kot kvarna, in hočejo z novimi nasadi izgubo zopet izenačiti. S 3.500.000 met. stoti bi ne bilo treba nobenega uvoza iz inozemstva.

USTANOVITVENO GIBANJE V ITALIJI.

V preteklem letu so ustanovili v Italiji 232 delniških družb z glavnico 80 milijonov 840.000 lir. Nadaljnjih 140 družb je zvišalo svojo delniško glavnico za 359 milijonov lir. Razpuščenih je bilo oziroma razšlo se je 54 družb z delniško glavnico 48 milijonov 874.000 investicijske izkazane s 374.899.000 lirami. Ustanovitveno gibanje je bilo torej dosti živahnejše kot razpuštitveno.

Predsedstveno poročilo o delovanju Zbornice TOL.

(Poročilo o važnejših zborničnih akcijah, ki ga je podal zbornični predsednik g. Ivan Jelačin ml. v plenarni seji dne 21. marca t. l.)

Politične izpremembe in naše gospodarstvo.

Mesec dni po zadnji zbornični plenarni seji so nastale v našem javnem življenju spremembe zgodovinske dalekosežnosti in važnosti, ki pomenijo za naše gospodarsko življenje novo fazo razvoja. Sredi decembra je izbruhnila vladna kriza in vsi poizkusi, da se najde parlamentarna rešitev, so se izjalovili. Ko so bila izčrpana vsa ustavna sredstva se je Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander odločil poiskati novih metod dela in novih potov za ozdravljenje našega javnega življenja in državnega gospodarstva.

Zbornica in nove prilike.

Z aktom z dne 6. januarja je zato ukinil Vidovdanske ustavo, razpustil Narodno skupščino, vse oblastne skupščine in občinske samouprave ter politične stranke v državi. Odločen korak našega vladarja so pozdravili gospodarski krogi cele države z globokim zadovoljstvom. Tudi naša zbornica je izrazila vladarju pri tej priliki brzojavno svojo neomajno zvestobo in udanost. Enako je zbornica z brzojavnimi častilkami pozdravila tudi novoimenovanega predsednika kraljevske vlade, ministra trgovine in industrije, ministra financ in prometnega ministra, želeč jim pri njihovem delu najboljšega uspeha. V posebni spomenici je zbornica zaprosila predsedstvo vlade, da se ji pri gospodarskih in upravnih reformah, zakonodajnem delu nudi tudi v novih prilikah možnost, da sodeluje in zastopa interese gospodarstva obeh slovenskih oblasti. V zvezi z ukinitvijo Vidovdanske ustave in novonastalim položajem je bilo potrebno izpremeniti vrsto temeljnih zakonov. Zato je bil po proklamaciji Njegovega Veličanstva kralja izdan nov zakon o kraljevski oblasti in o vrhovni državni upravi, izpremenjeni so bili zakoni o obči upravi in oblastnih samoupravah, o državnem svetu, o zaščiti javne varnosti in dela, zakon o glavni kontroli, o sodnikih in zakon o tisku ter izdan zakon o državnem sodišču za zaščito države. Namen vseh teh reform je bil, da se stvari nova podlaga in v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bi najbolj ustrezala splošnim nalogam in potrebam in državnim koristim. Vsi ostali državni zakoni so ostali v veljavi. Za pospešitev izenačenja zakonodaje je bil imenovan zakonodajni svet. Problem izenačenja zakonodaje v naši državi je z ozirom na raznovrstnost gospodarske strukture in drugih odločilnih momentov zelo težaven in delikaten. V zakonodajnem svetu gospodarski krogi niso zastopani. Vprašanja, o katerih bo odločal vrhovni zakonodajni svet pri obravnavanju gospodarsko-političnih in socialnih zakonov, zassegajo globoko v naše dnevno gospodarsko življenje in delo. Zato se je obrnila zbornica na člane zakonodajnega sveta, da ji tudi omogočijo sodelovanje pri določanju važnih zakonov in pošljejo osnutke na mišljenje, da bi mogla tako vršiti nalogo, ki jo ji predpisuje zbornični zakon.

Reforma javne uprave.

Kot prvo in najnujnejšo nalogo novoimenovane kraljevske vlade je označil vladar potrebo izvedbe upravne reforme in sanacije javne administracije in državnega gospodarstva. Ker trpijo vsled neprilik v administraciji največ naš gospodarski krogi, je naša iskrena želja, da kraljevska vlada v tem svojem naporu uspe in pripravi troimenemu jugoslovanskemu narodu in naši državi nova pota bodočnosti.

Od zadnje plenarne seje pa do danes je preteklo tri in pol meseca. Ta sicer razmeroma kratka doba je zahtevala od zbornice mnogo intenzivnega dela. Gospodarsko-politična kronika tega četrtletja je zelo pestra in

Traien vir dohodkov

Razpočuje v tiskovnici SHS Fran Ksav. Lešnik,
Maribor, Cankarjeva 26

beleži niz važnih dogodkov, katerim je morala zbornica v svojem delovanju posvetiti vso pažnjo. Moja želja in dolžnost je, da Vas v naslednjem na kratko in sumarno obvestim o delovanju in akcijah zbornice v tej dobi.

Zakon o direktnih davkih.

Med najpomembnejše dogodke spada nedvomno uveljavljanje novega zakona o direktnih davkih z novim letom 1929. Važne izvršilne določbe obsežnega pravilnika o neposrednih davkih so izšle v slovenskem prevodu komaj 28. decembra l. l. tako, da so zainteresirani mogli zaznati zanje stoprav, ko je bil zakon že v veljavi. V širokih krogih je nastala vsled tega velika nesigurnost in neinformiranost ter je zbornica uvidela potrebo, da se gospodarske kroge praktično informira o predpisih in določbah novih davčnih zakonov. Ker je bil rok za prijavo pridobitve določen od 1. do 28. februarja, je priredila zbornica v drugi polovici januarja informativna predavanja v Mariboru, Celju in Ljubljani, ki so bila izredno dobro obiskana. V teh predavanjih, kakor tudi potom informativnih člankov v strokovnem časopisu, je zbornica seznanila zainteresirane z najvažnejšimi odredbami novega zakona, na katere je treba pri sestavi pridobitinskih in drugih napovedi jemati ozira. V zvezi z novim davčnim zakonom je okrog Novega leta izšla uredba o zavarovanju in prisilnem izterjavanju davkov, zakon o zemljiškem katastru, uredba o odpisu elementarnih škod in uredba o organizaciji finančne uprave. Prijeto mi je ugotoviti, da je bil pri definitivni stilizaciji uredbe o zavarovanju davkov upoštevan v celoti zbornični predlog, da se davčno zavarovanje ne sme uporabljati zoper protokolarne in davčnemu oblastvu prijavljene trdke in obrate.

Veliko negotovanje je povzročilo v krogih domačega trgovstva dejstvo, da je bilo z novim davčnim zakonom ukinjeno pobiranje 4% davčne varščine pri uvozu in izvozu blaga za inozemce in neprijavljene trdke, ker v novem zakonu in uredbi ni imela svoje podlage. S tem so se konkurenčne razmere domačih trdk napram inozemskim, ki razširjajo svoje poslovanje na naše kraje, občutno izpremenile. Zbornica je zato v posebni spomenici opozorila Generalno direkcijo davkov na novo nastali položaj in predlagala, da naj se na temelju določb § 49. davčnega zakona uredba o zavarovanju davkov primerne poostri, da se varuje konkurenčno ravnotežje tudi glede obdavčitve inozemcev napram domačinom.

Prometni davek.

Akcijski za ukinjenje odnosno preureditev in omiljenje davka na poslovni promet se je pridružila zbornica v zmislu sklepov, ki so bili sprejeti na naših anketah in konferencah že v toku prejšnjih let. Konferenca, ki se je vršila dne 27. januarja v Beogradu, po prejetih informacijah do danes še ni vodila do praktičnega uspeha. Ministrstvo financ zastopa stališče, da ukine prometni davek le pod pogojem, da se nudi za izpad, ki bi ga ukinitve povzročila v državnih dohodkih, primerno nadomestilo, bodisi potom povišanju drugih že obstoječih davkov, odnosno z uvedbo novih davštin. Zbornica je ta predlog odklonila in stavila protipredlog, da se izpad dohodkov vsled odprave davka na poslovni promet pokrije na ta način, da se razširi in izenači državna trošarina na vino in žganje za celo državo.

Rentni davek.

Kmalu po uveljavljanju novega davčnega zakona se je pokazala potreba revizije nekaterih oneroznih določb rentnega davka. Na podlagi prejetih spomenic gospodarskih krogov je finančno ministrstvo sklicalo 28.

februarja t. l. konferenco o rentnini, na kateri je zbornica zastopala stališče, da je treba obresti inozemskega kapitala, ki je za končno konsolidacijo našega gospodarstva neizogibno potreben, popolnoma oprostiti od davka. Nadalje se je zbornica izrekla za popolno oprostitve obresti hranilnih vlog, odnosno za znižanje merila, ako bi oprostitve ne bila mogoča. V tem primeru naj bi se tudi za vložnika plačana pridobitina smatrala pri družbenem davku za dopustno režijsko postavko. Zbornica je nadalje predlagala, da se 15% davek primerno zniža in uredi vprašanje autonomnih doklad, ki utegnejo v posameznih primerih zbog svoje izmere celo preseči rentnini zavezani donos. Končno je zbornica opozorila na važna podrobna vprašanja, ki niso zadovoljivo rešena, kakor na primer glede pobiranja rentnine od obresti tekočih računov in apelira na finančno upravo, da se rentni davek, ki je še najbolj izpostavljen prikrajševanju, primerno zniža, ker bo potem tudi donos izdatnejši.

Reorganizacija finančne uprave.

Uredba o organizaciji finančne službe je povzročila v Sloveniji znatne izpremembe. Z novim letom je bilo likvidirano finančno ravateljstvo v Mariboru in ste sedaj obe oblasti združeni pod pristojnostjo finančnega ravateljstva v Ljubljani. Cele področje ravateljstva je po novem razdeljeno na 30 davčnih uprav, od katerih pripade na vsako oblast enako število po 15 uprav. S to uredbo je bilo ukinjenih 15 davčnih uradov in sicer v Cerknici, Ložu, Ribnici, Velikih Laščah, Žužemberku, Metliki, Brdu, Trzinu, Marenbergu, Kozjem, Vrhniki, Mokronogu, Kostanjevici in Št. Lenartu. Kompetenca finančnega ravateljstva je po novi uredbi znatno razširjena, ker mu je pridelen tudi poseben carinski oddelek, ki vrši nadzor nad vsemi carinarnicami v območju ravateljstva in ker je dobila tudi v reševanju taksnih zadev nekdanjo pravico druge instance. S tem je narejen prvi važen pozitiven korak za decentralizacijo finančne uprave.

Kot važen mejnik v komunalnem gospodarstvu in gospodarskih oblastnih samoupravah je označiti naredbo finančnega ministra z dne 4. februarja t. l. glede umnega občinskega gospodarstva. V tej naredbi ugotavlja finančni minister uvodoma, da je razvidel iz podatkov oddelka za samoupravne finance, da ne ustreza financiranje in gospodarjenje v občinah načelom zdrave komunalne politike in da imajo rezultati dosedanjega poslovanja slabo reperkusijo na vire državnih dohodkov, kakor tudi na narodno gospodarstvo, proizvodnjo in promet z imovinami. Minister povdarja, da so občine, ki so iskale virov dohodkov za pokrivanje izdatkov, ki so v največji meri neproduktivni, le malo upoštevale plačilno zmožnost svojih občanov in načelo socialne pravičnosti, po katerih ima nositi bremena vsakdo po svoji davčni moči. Doklade in davčna bremena na račun občin dosežajo danes maksimum plačilne zmožnosti.

Takse in trošarine pri mestnih in tržnih občinah so za ekonomno šibkejšo sloje potrošnikov težko breme; podražujejo produkcijske stroške, ovirajo promet z imovinami, vse to pa ima za posledico, da se zmanjšuje produkcija na škodo narodne blaginje in oblihi koristi naroda in države, nadalje da narod obubožava na škodo oblihi smotrov države in državne finančne politike.

Zato je finančni minister s citirano naredbo pozval vse občinske uprave v državi, da revidirajo vse osebne izdatke in jih znižajo. Odredil je nadalje, da je treba posvetiti posebno pozornost ureditvi in vzdrževanju cest ter pospeševanju gospodarstva. Dolo-

čil je, da vsota odmerjenih doklad za tekoče leto ne sme biti večja, kakor so bile doklade za leto 1928 in se mora odmeriti in pobirati na podlagi davčnih osnov po starem zakonu, ki je veljal za lansko leto.

GOSPODARSKE VESTI.

Vacuum Oil bo prešla menda v posest Standard Oil in je dovoljenje ameriške vlade menda že zagotovljeno. Dve delnici Vacuum Oil sta enaki trem delnicam Standard Oil.

Sestere papirnice v Sloveniji so napravile lani 17.442 ton papirja proti 16.030 tonam v letu 1927, 13.734 tonam leta 1926 in 13.683 tonam v letu 1925. Kapaciteta tovarn znaša 19.000 ton in je bila torej lani izrabljena z več kot 90 odstotki.

Jadransko-Pedonavska banka izkazuje za preteklo leto 3.200.000 Din čistega dobička in bo po štiriletnem prenehanju zopet razdelila dividendo 5%.

Gospodarska konferenca Male antante se bo vršila na koncu maja ali v začetku junija, in sicer v Jugoslaviji. Predmet posvetovanj bo ustanovitev skupne trgovske centrale, vprašanje nadprodukcije v posameznih blagovnih vrstah, delovanje emisijskih bank, odprava vizov.

Cena newyorških horznih sedežev je vsled pomnoženega števila članov začela padati, nedavno so prodali 1 sedež za 428.000 dolarjev, lani je stal še 600.000 dolarjev.

Hranilne vloge v Avstriji so v najvažnejših denarnih zavodih narasle na koncu februarja na 1516 milijonov šilingov.

Znižanje španske obrestne mere od 5% na 5% sedaj dementirajo; znižanje se tiče samo obrestnih zneskov, ki so bili kot predjudi izdani na industrijske vrednote.

Dunajska trdka modnega blaga M. Kohn i. dr., obstoječa od leta 1870, je začela v plačilne težkoče; obveznosti znašajo ca. 2.500.000 šilingov. Pogajanja z upniki potekajo ugodno.

O konjunktur v Nemčiji pravi Krupp, da moremo leto 1928 imenovati kvečjemu leto zastoja in mirovanja; to je pa nazadovanje.

Prometnopolitična pogajanja med Jugoslavijo in Rumunijo se vršijo te dni v Beogradu; njih cilj so direktne blagovne tarife med obema državama. Rumunski transport naj bi izhajal iz Suseda in Splita, ne pa kot doslej iz prehodnih točk Trst in Reka.

Skupne sgube angleškega premogarstva v letu 1928 navažajo z 10 do 11 milijoni funtov.

Mednarodni kartel traenice je bil po dolgotrajnih težavnih pogajanjih podalšan za šest let, od 1. aprila 1929 do 31. marca 1935. Definitivni podpisi se bodo izvršili v sredi aprila.

Angleška General Electric Co. je svoj sklep, da se prodajo delnice nove emisije samo angleškimi delničarjem, odložila; o tem sklepu govorimo na drugem mestu. Protesti Amerikancev so jo dovedli do tega koraka.

Načrt bodoče reparacijske banke je po poročilih iz Pariza izgotovljen.

Baker je na novo zrasel, in sicer ne več za pol centa, temveč kar za cel cent, od 21% na 22%; pa tudi ta cena ne drži več. Kartelna cena ni več merodajna, desorganizacija trga rapidno napreduje.

Predsednik Royal Dutch Co. Deterding se pogaja v Rumuniji s petrolejskimi industrijci in pripisujejo tem pogajanjem veliko važnost.

TRAJNO BOLJŠANJE ANGLEŠKEGA GOSPODARSKEGA POLOŽAJA.

Število brezposelnih v Vel. Britaniji se je nadalje znižalo za 110.000 do 120.000 oseb. — Delavski minister je povedal, da se življenjski standard v deželi trajno dviga, kar je zlasti posledica boljšanja v premo govni, železni, jekleni, ladjegradbeni in bombaževi industriji. Listi dopol-

nudi prodaja

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

njujejo ta poročila in pravijo, da je danes v industriji zaposlenih 10 milijonov 410.000 oseb proti 9.946.000 osebom na koncu leta 1924.

DAJATVENA OBREMENITEV

AVSTRILJSKEGA GOSPODARSTVA.

Uradno glasilo avstrijskih trgovskih zbornic, »Wirtschaftliche Nachrichten«, priobčuje sestavek dr. G. Knotha o davčni obremenitvi avstrijskega gospodarstva. Na podlagi inštruktivne statistike je naslikan najprvo dvig avstrijske produkcije in drugi gospodarski napredek v zadnjih letih, nato pa opozarja avtor na nerazmernost med napredkom in nerentabilnostjo avstrijskega gospodarstva. Od 594 v »efektnem poslovanju« zveze avstrijskih bank in bankirjev se nahajajočih delniških družb je zaključilo poslovno leto 1927 oziroma 1927/28 brez dividende 55,39%, 7,91% z dividendo pod 5%, 24,75% med 5 in 10, 10-10% med 10 in 15, 1,18% med 15 in 20% in samo štiri družbe so razdelile dividendo 20% in več. Tu notri se zrcali nerazmerna davčna obremenitev.

NARODNO PREMOŽENJE OGESKE.

Univerzitetni profesor dr. Fridr. Fellner je imel pred kratkim v ogrski akademiji znanosti zanimivo predavanje o narodnem premoženju Ogrske. Vso vrednost ogrske zemlje ceni na 32 milijard pengö. Povprečna vrednost katastralnega orala znaša 739,2 pengö proti 487,8 pengö v predvojnem času. Glavnična vrednost rudnikov in rudarskih tovarn doseže 1560 milijonov pengö, vrednost stavb, računana po kapitalizaciji čistega dobička, 8190 mil. pengö. Pridejo zraven še ceste s 331,5 milijoni pengö, mostovi 63,4, vodne ceste 151,5, ladje 34,13, železniško omrežje 2067, pošta, brzojav in telefon 197,8, avtomobili 77,5. Premično premoženje ceni jo na 10.519 milijonov. Sem spada živina, pridelek, blagovne zaloge itd. Premično premoženje občin je cenjeno s 5723 milijoni. Skupno premoženje znaša po tem računu 34.714 milijonov pengö. Odštevisi dolg napram inozemstvu v znesku 2667 milijonov, dobimo čisto narodno premoženje v znesku 32 milijard pengö. Leta 1912 je znašala vrednost današnje skrčene Ogrske 18.161 milijonov pengö, a je nakupna in prodajna cena danes precej drugačna, kakor smo videli zgoraj pri oralu.

PROTI AMERIŠKEMU VPLIVU PRI ANGLEŠKIH PODJETJIH.

Uprava General Electric Co. v Londonu se je na izrazit način obrnila proti tujemu vplivu. Stavljeno je bil predlog, da se ponudijo nove delnice v znesku 1.600.000 funtov samo angleškim delničarjem v nakup in da se inozemski delničarji izključijo; mišljeni so seveda ameriški delničarji. Predsednik je ugotovil, da se je nahajalo včasih že 60% delnic v ameriških rokah. »Ni v interesu Anglije, da zgubimo merodajni vpliv v podjetju.« Kljub ugovoru ameriških interesentov je bil predlog uprave sprejet.

ANGLEŽI PROTI BRUNNERJU.

Beremo, da angleške banke, pri kojih ima tržaška trdka Brunner toliko obveznosti, nočejo dovoliti odloga do meseca maja. Odklonitev dovolitve utemeljujejo s tem, da jih Brunner o položaju podjetja ni tako obvestil, kakor je bilo v resnici. Težkoče prihajajo v prvi vrsti od tega, da se dr. Brunner ni omejil samo na izgradbo svoje bombaževе trgovine in svojih tovarn, temveč da je nakupoval tudi delnice podjetij, ki so njegovemu delokrogu tuja. Velik del posejenega denarja je porabil za nakup delnic Assicurazioni Generali, Stabilimento Tecnico itd. Opozarjajo na danke in norveške enake zglede in zahtevajo tudi od italijanske vlade, naj poseže vnes. To zahtevo stavijo tudi »Times«. Zdi se, da bo imel poziv uspeh.

RAZNO.

Kubanski sladkor. Do 15. marca je producirala Kuba 3.270.000 ton sladkorja proti 2.720.000 tonam v istem času lanskega leta. V kampanji 1927/28 so omejili sladkorno produkcijo na Kubi na 4 milijone ton in je znašala po 15. marcu 1928 samo še 1.300.000 ton. Da doseže letošnja cenitev, bo morala narasti produkcija še za 2 milijona ton. Newyorská tvrdka Czarnikow-Rionda je priobčila te dni lastno cenitev kubanskega pridelka, glasečo se na 4.850.000 ton, dočim so se gibale dosedanje cenitve med 4.500.000 in 5.200.000 tonami.

Britanska industrijska konferenca. — Manchester Guardian poroča, da bo sklicana letos konferenca vodilnih trgovcev in industrijev Anglije in njenih dominionov. Obravnavala bo trgovske zveze Anglije, njenih kronskih kolonij in dominionov glede na ugodnostno klavzulo. Dalje bodo obravnavali številne probleme industrijske reorganizacije in razširitve. Rok za konferenco še ni določen.

Dva nova angleška zrakovplovna velika. Imenujeta se R 100 in R 101. Startala bosta v prihodnjih dneh enkrat. Opremljena sta z najmodernejšimi iznajdbami in sta morda večja kot nemški »Zeppelin«. Najkasneje v juniju bosta prevzela redno zračno pošto prometovanje med Anglijo in njenimi dominionami. Gradili so ju intenzivno skozi celih pet let, in znašajo stroški več kot 1 milijon funtov. Ladja 101 bo letela najprvo v Egipt in od tod v Indijo, kjer je pristalni jambor že postavljen. Nato bo šla čez Atlantik v Kanado, dočim bo zrakovplov R 100 delal še nadaljnje poskusne vožnje. R je začetna črka besede rigid iz. rigid — tog, neupogljiv, v nasprotju z gibljivim in prožnim aeroplanom.

Mednarodno zborovanje lesnih borz na Dunaju. Vršilo se je ob veliki udeležbi domačih in tujih interesentov. Dr. Hergeth je opozarjal, da se nahaja v Avstriji 5852 žag, ki izdelajo na leto 6 milijonov metrov rezanega lesa. Zato ima Avstrija v mednarodni trgovini z lesom prav poseben pomen. Dr. Bitterl je v svojem poročilu opozarjal na važnost mednarodnega sodelovanja. Poudarjal je, da se izvršujejo na lesnih borzah samo efektivne kupčije in da je tehniška terminska kupčija nemogoča. Spekulacijski moment stopi popolnoma v ozadje, glavno delo je naperjeno na posredovanje efektivnih kupčij. Lesne borze dobivajo zato značaj sestanskih borz, v nasprotju s spekulacijskimi borzami. Posredovalno delovanje lesne borze je oteženo s tem, da igra kvaliteta

blaga veliko vlogo. Spričo tega dejstva je tam važnejše, da se izvede sodelovanje evropskih lesnih borz. Nato je govoril komerc. svetnik Levisson o poenotenju prodajnih pogojev pri eksportu, svetnik Friedmann pa o važnosti enotnih določb v mednarodni lesni trgovini. O referatih se je razvila živahna diskusija, ki so se je udeležili ogrski, češko-slovaški in poljski delegati. Slednjič so na predlog ravnatelja dr. Siegela iz Bratislave sprejeli resolucijo, da se izvoli ožji odbor, ki mu bodo poverili izdelavo enotnih določb v mednarodni lesni trgovini. — Beremo, da se bo sestanek lesnih borz vršil kmalu tudi v Bratislavi ter da bo nadaljeval započeto delo.

Borza dela v Mariboru. Od 17. do 23. marca je iskalo dela 82 moških in 54 ženskih, t. j. 136 oseb; 75 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 67 oseb in sicer 31 moških in 36 ženskih, odpotovalo jih je 21, odpadlo pa 63; koncem tedna pa jih je ostalo še 645 v evidenci; od 1. januarja do 23. marca je pa delo iskalo 1579 moških in 806 ženskih, t. j. 2385 oseb, 976 službenih mest je bilo prostih, delo je dobilo 786 oseb in sicer 368 moških in 418 ženskih, odpotovalo jih je 228, odpadlo pa 726.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 5 hlapcev, 24 viničarjev, 12 majarjev, 3 kamnoseki, 4 delavci za kamnolom, 1 klepar, 1 slaščičar, 2 livarja, 3 krojači, 1 steklobrusač, več vajencev (čevljarstvo, tapetništvo, sedlarske, fotografske, sodarske obrti in trgovske stroke), kakor tudi 10 kmečkih dekel, 1 viničarka, 8 kuharic, 12 služkinj, 3 sobarice, 1 kuharica k otrošnikom, 2 kuharici v grajski, 3 prvovrstne kuharice za v hotel, 1 druga kuharica za hotel, 1 vzgojiteljica, 2 boljši gospodinjci, 2 podnatakarici, 1 plačilna natakarka, 1 servirka, 1 hotelska sobarica, 1 otroška vrtnarica, 1 šteparica za gornje dele čevljev, 1 šivilja za obleke, 1 tekačica, 2 postrežnici, 2 šiviljski vajenki.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 23. marca 1929. V obče je bil trg prav dobro založen in obiskan, kar je posledica lepega vremena. Na trgu je bilo 104 slaninarjev, 5 s krompirjem in 2 z jabolki naložena voza, kakor tudi okoli 400 komadov perutnine. Cene slanini in svinjini so ostale skoraj neizpremenjene, pač pa so se gnjati radi približajočih se velikonočnih praznikov malo spremenile ter so se prodajale po Din 2250—32— za kilogram. Pri domačih mesarjih se cene niso spremenile. Govedina se je prodajala po Din 10 do

1250, medtem ko je bila cena v mestni mesnici 9—11 Din za kilogram. — Perutnina: piščanci 20—40, kokoši 45—50, race, goske in purani 60—120 Din za komad. — Morske ribe so se prodajale po 20—25 Din, brancini pa po 32 Din za kilogram. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, oljke. Krompir je bil zelo poceni Din 125—150 za kilogram, ker so prinesli že novega na trg, katerega so prodajali po 14 Din za kilogram. Solata se je tako pocenila, da se je dobi že velik kupček za 1 Din. Kislo zelje stane še vedno 5 Din (v trgovinah 4), kisla repa pa 2 Din za 1 kg. Jajca in pihihi se prodajajo po Din 125 do 150 komad. Jabolka, katerih prinašajo vedno v veliki obilici na trg, se prodajajo po 4 do 10 Din za 1 kg, limone po 075 do 1 Din, pomaranče pa po 1 do 3 Din za komad. To pot je bilo tudi mnogo cvetlic in sicer narcis, zvončkov, hijacint in drugih cvetlic na trgu, ki so se prodajale po 025 do 6 Din za komad. Videlo se je tudi mnogo oljčnih vejic, katere so bile importirane iz Dalmacije, ter so se prodajale po 025 do 125 Din, šopki za cvetno nedeljo pa po 125 do 5 Din za komad. — Lončene in lesene rebe je bilo manj na trgu kakor običajno, ker so šli Ribničanje za praznike domov. Cena ji je bila 1 do 100 dinarjev, brezovim metlam pa 225 do 5 Din za komad. — Seno in slama. V sredo 20. marca je bilo 17 voz sena in 5 voz slame, v soboto 23. marca pa 16 voz sena in 6 slame na trgu. Cene so bile senu 150 do 18550 Din, slami pa 60 do 75 Din za 100 kg.

Vinski sejem v Novem mestu priredi dne 8. aprila ob 9. uri novomeška podružnica Vinarskega društva sporazumno z novomeško podružnico Kmetijske družbe za Slovenijo v prostorih kavarne Splihal. Vabijo se vinogradniki iz novomeškega okoliša, da se udeležijo tega sejma in prinesejo na sejem svoja lastna vina za poskušnjo v čistih vinskih steklenicah. Enako se vabijo trgovci z vinom in pa gostilničarji, da posetijo omenjenega dne ta sejem v čim obilnejšem številu. Nudilo se jim bo v nakup vino iz vinskih goric novomeške okolice.

ŽIVINSKI SEMENJ V PTUJU.

Na živinski semenj v Ptuj dne 20. t. m. je bilo prignanih 539 glav goveje živine, od tega 263 krav, 87 telic, 114 volov, 51 juncev, 24 bikov in 130 konj, ki so notirali: krave 350 do 7, telice 650 do 10, voli 8 do 10, junci 7 do 850, biki 7 do 850 Din za kg žive teže, konji Din 500 do 6000 za komad. Prodanih je bilo 214 glav goveje živine in 48 konj.

Na svinjski sejem dne 21. t. m. je bilo pripeljanih 347 glav svinj. Cena je bila 10 do 1425 Din za kg žive teže, za praseta komad 150 do 300 dinarjev. Prodanih je bilo 65 glav.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odeljenje direktorije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 28. marca t. l. ponudbe glede dobave železne žice, plinskih cevi in vijakov. — Seobračajno-komercijelno odeljenje direktorije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede dobave 6000 kg zalivk. (Splošni pogoji so na vpogled pri omenjenih odeljenjih.) — Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 3. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1200 kg koruznega zdroba. — Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do 28. marca t. l. ponudbe glede dobave raznega orodja (dleta, dijamanti za rezanje stekla, brusni kamni, ključji, avdri, žage, karbidne svetiljke itd.), okenskih termometrov, steklenic, kozarcev, petrolejskih svetilk, 150 komadov železnih lopat, 200 komadov vseh ključavnic in 100 komadov vrčev za vodo ter glede dobave in poprave postajnih žigov; do 29. marca t. l. glede dobave električnega materiala. — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 28. marca t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov vijakov. — Direkcija drž. rudnika Bukinje, p. Kreka, sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala. — Delavnica drž. železnice v Mariboru sprejema do 29. marca t. l. ponudbe glede dobave cevi za parno kurjavo. — Intendantstvo slagalste mornarice v Tivtu sprejema do dne 31. marca t. l. ponudbe glede dobave zabojev za dvopek. — Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 5. aprila t. l. ponudbe glede dobave 15 parov gumijastih čevljev; do 12. aprila t. l. pa glede dobave zakovic, vijakov, matic, podložnih plošč itd. — Direkcija drž. rudnika Ljubija sprejema do 8. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1 železne omare. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: dne 3. aprila t. l. pri Direkciji drž. železnice v Sarajevu glede zgradbe enonadstropnega poslopja na postaji Dubrovnik; dne 5. aprila t. l. glede dobave 17.000 kg železa in 15.000 komadov hrastovih pragov. — Dne 13. aprila t. l. pri direkcoji drž. železnice v Zagrebu glede dobave signalnega materiala. (Predmetni odlasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Naročajte »Trgovski list«!

TISKARNA MERKUR

TRG-IND. D. D.

LJUBLJANA
Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in dojelne pridelke. — Raznovrstno

RUDNINSKO VODO

Lastna pražarna za kave in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki

na razpolago!

H. SUTTNER
- LJUBLJANA -

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2000 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2000
Špedicijsko podjetje, skladišče, carinsko posredništvo, prevažanje pohištva

L. M. ECKER
sinova

Stavbinka, galanterijska in ornamentska
kleparnica.

Oblastveno dovoljeno podjetje za izvrševanje vodovodnih del in centralnih kurjav.

Ljubljana, Slomškova ul. 4
— Telefon 2933 int.

Ure, zlatnine in srebrnine

Lastna protokolirana tovarna v Švici

Trgovci in industriji

TRGOVSKI LIST!

se priporoča

in oglašuje inšertov!

Veletrgovina
kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
svaže pražene kave, mlatih dišav in rudninske vode

Težna in solidna posredništvo!

Zahtevajte ceniki!

PROMETNA BANKA D.D., Ljubljana, Stritarjeva 2

Telefon št. 2149, 2968. Pošt. hran. rač. 13.853. (vogal pred Škofijo 1, naspr. magistrata.) Žiro-račun pri Narodni banki.

Nakup in prodaja valut in deviz. — Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. — Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.